

women

Dutch Gender Platform

Jaarplan 2023

Inhouds- opgave

Inleiding 3

Hoofdstuk 1

Korte terugblik 2022 5

Hoofdstuk 2

Activiteiten 2023 7

Hoofdstuk 3

Programma's en Allianties 16

Hoofdstuk 4

Communicatie 20

Hoofdstuk 5

Begroting 23

Inleiding

De belangstelling voor gendergelijkheid en vrouwenrechten in Nederland is de afgelopen jaren flink toegenomen. De toezegging van het kabinet in mei 2022 om een feministisch buitenlandbeleid te ontwikkelen is een belangrijk en mooi besluit. WO=MEN heeft van alle kanten positieve reacties ontvangen op de initiatieven en geslaagde lobbyactiviteiten die hieraan hebben bijgedragen. Tegelijkertijd is de weerstand tegen gendergelijkheid, feminisme en SRGR ook toegenomen, van Afghanistan tot Italië en van Iran tot Zweden. Maar ook dichterbij huis. Onze leden en medewerkers moeten steeds vaker uitleggen waarom gendergelijkheid en vrouwenrechten belangrijk zijn en dat het gaat om respect voor mensenrechten.

Deze terugslag hangt samen met een opkomst van ultraconservatieve groepen. Zij veroorzaken een tegendruk op onder meer rechten van LHBTQI mensen, migranten, vrouwen en meisjes. Vooral het recht van vrouwen en meisjes om te beschikken over hun eigen lichaam wordt ondermijnd en aangevallen. Het terugdraaien van Roe v. Wade laat zien dat ook bestaande rechten op gebied van zelfbeschikking niet meer als vanzelfsprekend gezien kunnen worden.

Vrouwen en meisjes worden vaak ook niet geaccepteerd als legitieme gesprekspartner in politieke besluitvormingsprocessen. In landen met ultraconservatieve en populistische leiders wordt het recht op demonstreren ingeperkt en de financieringsmogelijkheden voor het maatschappelijk middenveld beperkt. Vrouwen en meisjes, vrouwelijke mensenrechtenverdedigers en vredesactivisten worden online en offline aangevallen. Door het groeiend gebruik van online tools, groeit ook online gender gerelateerd geweld.

De COVID-19 pandemie heeft vrouwenrechten en gendergelijkheid nog verder onder druk gezet. Het zal nu zeker 30 jaar langer duren om de gender

gap in betaald werk te dichten, en naar verwachting is dat momenteel al 130 jaar. Daarbij is er sprake van voedselonzeekerheid, verlies van sociale netwerken, minder publieke diensten, een verslechterde toegang tot een veilige abortus, een toename van gender gerelateerd geweld, oplopende spanningen, misbruik van macht en militaristisch ingrijpen. Voor autoritaire overheden is een crisis de perfecte gelegenheid om democratische basisbeginselen en fundamentele mensenrechten, waaronder gendergelijkheid en vrouwenrechten, uit te hollen. De crisis veroorzaakt ook een stap terug in het realiseren van duurzame vrede en veiligheid en van economische gelijkheid, bijvoorbeeld voor Europese lidstaten.

Juist deze ongelijke machtsverhoudingen tussen mensen bijvoorbeeld op basis van sekse, ras, klasse, beperking of leeftijd, willen we tegengaan. Nergens mag dit leiden tot ongelijke behandeling of kansenongelijkheid.

In het licht van deze trends gaat WO=MEN de komende periode investeren in het uitwerken van het feministisch buitenlandbeleid, meer inzicht krijgen in de anti-gendermovement en in het verbreden van het draagvlak voor gendergelijkheid en vrouwenrechten. Tevens zetten wij in op het bevorderen van politieke participatie van vrouwen in al hun diversiteit. In dit jaarplan is te lezen hoe WO=MEN dit in 2023 vorm gaat geven.

Een demonstratie voor het recht op een veilige en legale abortus op De Dam in Amsterdam.

1. Korte terugblik 2022

In 2022 is het gehele meerjarenplan van WO=MEN 2022-2026 goedgekeurd door het ministerie van Buitenlandse Zaken. Dit zorgt voor rust en continuïteit. Het team heeft zich volop kunnen concentreren op het inhoudelijke werk, zoals de nieuwe beleidsnota van minister Schreinemacher. Er is met succes flink ingezet om de focus op mainstreaming van gendergelijkheid en vrouwenrechten veilig te stellen. Dat is hard nodig gelet op de zorgwekkende ontwikkelingen in Europa.

De oorlog in Oekraïne heeft laten zien dat vrede en veiligheid op het Europees continent niet langer vanzelfsprekendheden zijn. Helaas neemt het geweld tegen vrouwen tijdens conflict toe. Op internationale vrouwendag heeft minister Schreinemacher het moment aangegrepen om twee Oekraïense vrouwenrechtenactivisten middels een videoverbinding te spreken en haar steun voor de activisten uitgesproken. De gevolgen van de oorlog zijn pijnlijk zichtbaar. Mensenlevens zijn verwoest, de voedselzekerheid is aangetast en in tijden van schaarste neemt de druk op mensenrechten toe. Samen met onze leden blijven wij de gevolgen goed in de gaten houden.

De Women's March in Maart 2022 in Amsterdam

2. Activiteiten 2023

Een gedetailleerd overzicht van de activiteiten is opgenomen in de activiteitenplannen per outcome (zie bijlage 1, 2 en 3). Voor het jaar 2023 lichten wij de onderstaande activiteiten uit:

Gender en Duurzame Economie

Lange termijn outcome: een samenleving waarin een eerlijke economie, klimaat en gender rechtvaardigheid centraal staan.

1. **Op beleid en overheid: Vergrote inzet en verantwoording op het gebied van IMVO, Internationale handels & investeringsbeleid en klimaat & biodiversiteitsbeleid.**

= **Nationaal en EU IMVO beleid heeft een verbeterd gender perspectief conform de OESO-richtlijnen en UNGPs, inclusief gender responsive due diligence als vereiste voor bedrijven.**

In de nieuwe beleidsnota voor Buitenlandse Handel & Ontwikkelings-samenwerking (BHOS) is te lezen dat Nederland zal inzetten op nationale wetgeving conform het Europese wetsvoorstel *Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO)* dat in februari 2022 door de Europese Commissie is gepresenteerd. Om ervoor te zorgen dat een genderperspectief verankerd is in nationale wetgeving, moet het Europese voorstel ook voldoen aan de OESO-richtlijnen en de UNGPs. In het proces naar wetgeving zullen we hier ook op blijven inzetten. Onder andere door gesprekken te voeren met Kamerleden, ambtenaren van relevante (economische) directies binnen Buitenlandse Zaken, en leden van het Europees Parlement.

Ook zullen wij in onze functie als *alternate member* van de *European Economic and Social Committee (EESC)* meewerken aan opinies die relevant zijn voor het Europees IMVO beleid. Zo werken we mee aan de publicatie van een opinie over *gender-based* investeringen in corona herstelplannen. Ook is het van belang dat andere IMVO-maatregelen een sterke genderlens hebben. Vandaar dat wij in onze waakhondfunctie zullen toezien op het integreren en naleven van genderdimensies in IMVO-beleid en in de ontwikkeling van nieuwe IMVO-maatregelen zoals beschreven op blz. 25 van de beleidsnota.

= **De Nederlandse overheid ondersteunt aantoonbaar de gelijke representatie en participatie van vrouwen, mannen, meisjes, jongens en gender non conforme mensen, inclusief vrouwelijke mensenrechtenverdedigers en vredesactivisten bij het aangaan van internationale handels- en investeringsverdragen.**

In 2023 zullen wij aan deze outcome werken vanuit verschillende perspectieven. Nog in december 2022 zal WO=MEN in samenwerking met onze leden een paper publiceren richting de Gender & Trade conferentie van de WTO. In deze paper staan concrete aanbevelingen over hoe het maatschappelijk middenveld, en dan specifiek gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisaties, beter betrokken kunnen worden bij de ontwikkeling van Europees handelsbeleid. In 2023 zullen we deze aanbevelingen wijds verspreiden bij de Europese Commissie, waaronder bij de Directorate-General Trade en relevante (economische) directies binnen Buitenlandse Zaken en de permanente vertegenwoordiging in Brussel. Daarnaast zullen we een publieke lancering van de paper organiseren die tevens dient als kennissessie voor het maatschappelijk middenveld

over verschillende bestaande mechanismen die ze kunnen gebruiken om invloed uit te oefenen.

Vanuit een andere invalshoek zullen wij in onze rol als lid van de EESC werken aan een opinie over de *Trade and Sustainable Development Chapters* in EU-handelsverdragen. Dit zijn de artikelen waar het maatschappelijk middenveld het meest invloed op zou moeten hebben, maar waar ruimte is voor verbetering.

Het RVO MENA Leadership programma bezocht WO=MEN in mei 2022.

Gender, Vrede en Veiligheid

Lange termijn outcome: Betere veiligheid, gelijke rechten in en inclusieve deelname aan preventie van conflict en crisis, alsook duurzame vredes, veiligheids- en humanitaire processen.

1. Op beleid en overheid: Implementatie en verantwoording op 'The Women Peace Security agenda' (WPS)

Ons advocacy en lobby werk op beleid en overheid zetten we grotendeels voort. Op basis van geleerde lessen in 2022, passen we in 2023 onze inzet aan op een aantal punten:

= De Nederlandse overheid ondersteunt aantoonbaar de gelijke representatie en participatie van vrouwen, mannen, meisjes, jongens en gender non-conforme mensen in vredesprocessen

In 2022 grepen we verschillende kansen aan om de gelijke representatie en participatie van vrouwen, mannen, meisjes, jongens en gender non-conforme mensen in vredesprocessen te versterken. Zo faciliteerden we een ontmoeting op 8 maart tussen Oekraïense vrouwenrechtenactivisten en minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (BHOS) Liesje Schreinemacher. We coördineerden input van onze leden en Zuidelijke partners op verschillende nieuwe beleidsnota's zoals 'Doen waar Nederland goed in is' (BHOS), de Rijksbrede Veiligheidsstrategie, en de nieuwe Defensienota en Mensenrechtennota. Daarnaast bespraken we op verschillende momenten, zoals tijdens de ambassadeursconferentie en een ontmoeting met de Nederlandse ambassadeur in Colombia, de steun die Nederlandse missies kunnen bieden aan vrouwelijke vredesactivisten om betekenisvol deel te nemen aan de totstandkoming en uitrol van vredesakkoorden.

In 2023 willen we nog meer proactief aan de slag, en specifiek bijdragen aan:

- = **Betekenisvolle betrokkenheid van vrouwenorganisaties bij onderhandelingen over onder meer humanitaire toegang, en de financiering, ontwikkeling en uitvoer van noodhulp en wederopbouw programma's.** Hoewel niet vastgepind, zijn Oekraïne en Afghanistan daarbinnen aandachtslanden, vanwege onze samenwerking met het **Ukrainian Women's Fund** en de ondersteuning van de groep Afghaanse WHRDs in Nederland (lees hier meer over onder het programma *Ukrainian Women's Fund* en onder Outcome 2: Versterkt maatschappelijk middenveld). We trekken daarin waar mogelijk op met leden van WO=MEN binnen de Dutch Relief Alliance en de directie Stabieleit en Humanitair van het ministerie van Buitenlandse Zaken.
- = **Directe support aan vrouwelijke mensenrechtenverdedigers (WHRDs) en vredesactivisten om betekenisvol en vanuit eigen agendasetting hun werk te kunnen blijven doen,** onder andere middels via advocacy voor rapid action funds en capaciteitsversterking bij Nederlandse missies. De eerder door WO=MEN, PBI en Cordaid ontwikkelde toolkit biedt hiervoor bruikbare handvatten.
- = **Linken van informele en community based vredesprocessen (track 2/3) aan formele politieke processen (track 1),** onder andere via door vrouwen en jongeren geleide vredesinitiatieven op community niveau meer onder de aandacht te brengen van Nederland en de internationale gemeenschap wanneer stappen worden gezet ten opzichte van het opzetten of begeleiden van formele vredesprocessen.

- = **Binnen de Nederlandse asielketen wordt expliciet rekening gehouden met de beschermingsbehoeften van vrouwen en meisjes.**

WO=MEN kent sinds 2021 een werkgroep Gender & Asiel met leden en externe partners die samen inzetten op betere bescherming van vrouwen en meisjes in de asielketen. Ook faciliteren we in het kader van het NAP 1325 coördinatorschap een structureel overleg tussen NAP 1325 onderkenars op dit thema het ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V), COA, IND en diaspora organisaties.

Ondanks uitgesproken inzet door onder andere het ministerie van Justitie en Veiligheid, het COA en de IND bleek in 2022 gerichte beleidsaanpassing vrijwel onmogelijk. De opvangcrisis en het zwaar gepolitiseerde debat in de Tweede Kamer maken ons lobby en advocacy werk ten aanzien van de beschermingsbehoeften van vrouwen en meisjes lastig. Het onderwerp belandt onderaan de prioriteitenlijst bij het ministerie en COA, en er is weinig ruimte voor overleg met en tussen Kamerleden over dit onderwerp.

In 2023 zullen we opnieuw bekijken welke kansen ten aanzien van politieke lobby zich voordoen. Voorlopig focussen we op het structureel versterken van de dialoog tussen de diverse NAP 1325 partners.

- = **De Nederlandse overheid houdt aantoonbaar rekening met de mogelijke impact van Nederlandse wapenhandel op GBV in landen van eindbestemming.**

Tot 2022 voerde WO=MEN onder andere een verkennende QuickScan uit en staken we meerdere Kamervragen in naar de werkwijze van de cluster die bij de Directie Veiligheidsbeleid (DVB/BZ) wapendoorvoer- en exportaanvragen beoordeelt. Kern van deze activiteiten was na te gaan of, en zo ja op welke wijze, DVB het Wapenhandelsverdrag artikel 7.4 uitvoert. Daarin staat dat lidstaten, dus ook Nederland, verplicht zijn de risico's op

gender-based violence (GBV) als gevolg van wapenhandel te toetsen en tegen te gaan. Uit de beantwoording van de regering bleek steeds niet of een aparte analyse wordt gemaakt, en indien wel: hoe deze toets plaatsvindt.

Nederland investeert gemiddeld 3 keer meer in wapenhandel dan in ontwikkelingssamenwerking. In het licht van steun aan Oekraïne is de Nederlandse wapenexport zelfs vermeerderd. Adequate controle, specifiek op de risico's ten aanzien van GBV, blijft daarom een belangrijk aandachtspunt voor WO=MEN. Ook vanuit een Feminist Peace Perspective is dit logisch: wapenbezit - handwapens en groter materieel - versterkt wereldwijd traditionele en gewelddadige machtsrelaties, en het risico op seksueel geweld en GBV. Wapenbezit wordt wereldwijd nog steeds geassocieerd met macht, waardoor vooral gewapende partijen aan besluitvormingstafels worden uitgenodigd.

In 2023 verstevigen we daarom onze inzet op monitoring van de Nederlandse wapenexport. Onder andere de NAP 1325-IV 2021 Kamerrapportage zal een belangrijk referentiedocument zijn. Specifiek zetten we in op voldoende capaciteit en kennis bij DVB om de GBV-toets op een adequate manier in te zetten. Waar mogelijk trekken we samen op met onze leden PAX, Oxfam, WILPF en partners zoals Control Arms.

- = **Civiele, militaire en politie missie leiding promoot en investeert aantoonbaar in diversiteit op senior niveau, evenals in capaciteit op gender kennis in missies.**

In december 2020 lanceerde het ministerie van Defensie het 2^e Defensie Actieplan (DAP) 1325. Een voor WO=MEN cruciaal plan omdat het bijdraagt aan missies die beter aansluiten op de veiligheidsbehoeften van onder andere vrouwen en meisjes. En afstemming met community-based organisaties vergroot.

Onder bezielende leiding van diverse gender adviseurs werd dit plan in 2021 uitgerold. Met belangrijke stappen zoals een structurele regiecommissie, gender in alle trainingsonderdelen en een versterkt gender focal point netwerk. Maar *gender in operations* zit nog niet in het Defensie DNA. Daarom baart het ons zorgen dat Defensie heeft aangekondigd dat de gender capaciteit per het najaar van 2022, weer afneemt. In 2023 zetten wij – zoveel mogelijk in overleg met Defensie - in op structureel voldoende (politieke wil, middelen en menskracht voor) gender capaciteit bij Defensie.

#FreeHerFace: WO=MEN deed mee aan een solidariteitsactie voor Afghaanse vrouwen en meisjes..

2. Op maatschappelijk middenveld niveau: Versterkt maatschappelijk middenveld dat pleit voor, actief betrokken is bij en wordt gehoord in humanitaire, vredes- en veiligheids-processen

Ook ons advocacy en lobby werk op maatschappelijk middenveld zetten we grotendeels voort. Op basis van geleerde lessen in 2022, veranderen of verzwaren we in 2023 onze inzet op een aantal punten:

= Vrouwen en meisjes met een vluchtelingenachtergrond in Nederland hebben de kennis, skills en ingangen om betekenisvol te participeren in besluitvorming rond veiligheid en emancipatie.

Een belangrijk doel van het NAP 1325-IV is de ondersteuning van vrouwen en meisjes met een migratieachtergrond die conflicten hebben meegemaakt, en hen te faciliteren bij het toegang krijgen tot en betekenisvol betrokken zijn bij beleid en beleidsuitvoering rond emancipatie en veiligheid. Onder andere het ministerie van OCW en de nationale politie hebben hierin een rol te vervullen. Tegelijk zijn zij wel ondertekenaar, maar momenteel geen actief lid van de NAP 1325-IV community. In het kader van het NAP 1325 coördinatorschap, zal WO=MEN in 2023 inventariseren met OCW en waar mogelijk de nationale politie wat zij voor – in eerste instantie – NAP 1325 ondertekenaars met een migratieachtergrond kunnen betekenen. Daarnaast faciliteren wij ook in 2023 de samenkomst van Afghaanse WHRDs in Nederland ten behoeve van hun participatie in voor hen relevante beleidsontwikkelingen in Nederland en internationaal richting Afghanistan.

= Humanitaire programma's met Nederlandse actoren/ geld zijn aantoonbaar gender sensitief en responsief

Sinds 2016 bepleit WO=MEN met leden CARE, Rutgers en DCDD betere integratie van een gender/inclusie en SRGR-lens in humanitaire

programma's, organisaties en financiering. Door zowel de Nederlandse overheid als humanitaire organisaties, onder andere in Dutch Relief Alliance (DRA) verband, zijn belangrijke toezeggingen gedaan. In 2022 ondersteunde WO=MEN leden van de DRA middels het aanbieden van een *think piece* met geleerde lessen ten aanzien van gender responsieve en transformatieve humanitaire hulp. Ons werk bouwen we in 2023 uit. Zo delen we de geleerde lessen uit het *think piece* in breder verband met indien mogelijk ook DSH. En ondersteunen we de DRA met het opzetten van een genderactieplan met duidelijke indicatoren voor het meten van voortgang en succes. Specifiek ten aanzien van Oekraïne en Afghanistan zetten we in op Nederlandse steun ten aanzien van noodhulp en wederopbouw die genderresponsief is, en waar mogelijk gendertransformatief.

Ruimte en Steun voor Voorvechters

Lange termijn outcome: Toegenomen ruimte en steun voor voorvechters van gendergelijkheid en vrouwenrechten.

1. Op beleid en overheid: Toegenomen financiële en politieke inzet, steun en verantwoording op het vergroten van de ruimte voor voorvechters van gendergelijkheid en vrouwenrechten

= De Nederlandse overheid betreft gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisaties structureel en betekenisvol bij relevante (inter)nationale beleidsprocessen

In 2022 hebben voor de ontwikkeling van verschillende onderdelen van het brede Nederlandse buitenlandbeleid (waaronder het Buitenlandse Handel & Ontwikkelingssamenwerkingsbeleid, de nieuwe Mensenrechtennota, de Internationale Klimaatstrategie, de Afrikastrategie en het toekomstig Nederlands Feministisch Buitenlandbeleid) verschillende consultaties met maatschappelijke organisaties plaatsgevonden. De ervaringen met deze consultaties zijn wisselend.

Voor echte betekenisvolle consultaties die daadwerkelijk leiden tot co-creatieve beleidsontwikkeling en uitvoering, zijn principes zoals transparantie en tijdigheid evenals het opzetten van structurele feedbackmogelijkheden cruciaal. In 2022 ontwikkelden we hier al een fact sheet voor. Vanuit onze waakhondfunctie (maar óók als bondgenoot) monitoren we in 2023 scherper hoe maatschappelijke organisaties en activisten door de Nederlandse overheid geconsulteerd worden omtrent het brede buitenlandbeleid. Wij dragen proactief leer- en verbeterpunten aan bij verantwoordelijke ministeries. Ook organiseren we zelf consultaties en andere kennisdelingssessies met onze leden en partners gebaseerd op bewezen kwaliteitsstandaarden.

In mei 2022 organiseerde WO=MEN samen Partos een rondetafel met minister Liesje Schreinemacher en het maatschappelijk middenveld over de Buitenlandse Handel & Ontwikkelingssamenwerking (BHOS) Nota.

= Nederland, de EU en VN-instituties voeren en promoten wetgeving en beleid dat voorvechters steunt om zich, zowel fysiek als digitaal, te organiseren en uit te spreken

In 2022 presenteerde het kabinet Rutte-IV o.a. de nieuwe beleidsnota voor Buitenlandse Handel & Ontwikkelingssamenwerking (BHOS). Hierin blijven gendergelijkheid en vrouwenrechten integraal onderdeel van het BHOS-beleid. Een aantal herkenbare prioriteiten komen goed terug, zoals de Nederlandse investering in vrouwelijk en lokaal leiderschap, net als de online- en offlinebescherming van vrouwelijke mensenrechtenverdedigers. Deze prioriteiten in het nieuwe BHOS-beleid vormen goede aanknopingspunten voor ons voornemen van 2022 om verder toe te werken naar een nieuw beleidsinitiatief gericht op het actief vergroten van de maatschappelijke ruimte voor gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisaties en activisten.

Ook monitoren we maatregelen in het Nederlands beleid met betrekking tot operationele ruimte voor gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisaties. We constateren een toenemende neiging tot risicobeheersing. De ontwikkelingssamenwerkingssector is een van de meest gecontroleerde sectoren van het land. Toch zet het kabinet in op nog uitgebreidere due diligence en meer toezicht op projectuitvoering. Het werk en eigenaarschap van (lokale) gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisaties wordt de facto steeds meer bemoeilijkt door groeiende regeldruk en gebrek aan flexibele core funding. Met onze leden en partners maken we ons daarom in 2023 hard voor de onafhankelijke positie en de politieke en financiële ruimte van gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisaties. Dit ook met een scherp oog op de toekomstige strategische partnerschappen na 2025. Hiervoor blijven we de dialoog voeren met belanghebbende ministeries en streven we naar de politieke steun van Tweede Kamerleden.

= Op maatschappelijk middenveld niveau: Versterkte strategische samenwerking en beleidsbeïnvloeding van georganiseerde voorvechters voor gendergelijkheid en vrouwenrechten

Net als voorgaande jaren organiseren en faciliteren we samen met onze leden en partners kennis- en ervaringsuitwisselingen, zowel met elkaar als met vertegenwoordigers van de Nederlandse overheid en politiek. Dit doen wij o.a. via expert- en kennissessies, ronde tafels, het faciliteren van workshops en trainingen. Belangrijk is om te benadrukken dat we een *safe space* bieden voor leden en partners om kritiek, kennis en ervaring te delen en de dialoog aan te gaan. In 2023 voeren wij een survey uit onder onze leden en partners over de rol van WO=MEN in het faciliteren en versterken van kennisdeling, strategische samenwerking en beleidsbeïnvloeding. De behoeften van onze leden en partners vormen hier een kernonderdeel van. Daarbij staat de

vraag centraal wat voor ledenplatform WO=MEN wil zijn en hoe we ons verder kunnen ontwikkelen.

Overkoepelende Thema's en Outcomes

Lange termijn outcome: De Nederlandse overheid heeft gendergelijkheid en vrouwenrechten (SDG5) systematisch verankerd in haar (inter)nationale beleid en verdragen.

1. Op beleid en overheid: De Nederlandse overheid heeft gendergelijkheid en vrouwenrechten systematisch verankerd in haar (inter) nationaal beleid

= De Nederlandse overheid legt verantwoording af in beleid over internationale commitments voor gendergelijkheid en vrouwenrechten

Het is belangrijk dat de Nederlandse overheid aantoonbaar verantwoording aflegt over commitments gedaan met betrekking tot (inter)nationale afspraken en verdragen, wetten en beleid voor gendergelijkheid en vrouwenrechten. Hiervoor is de steun van politici als controlerende macht cruciaal. In 2022 is een goede basis gelegd hiervoor met leden van de Tweede en Eerste Kamer en de Nederlandse leden van Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa (PACE). Dit ondanks de beperkte capaciteit van met name Tweede Kamerleden, o.a. door de verschillende lopende parlementaire enquêtes. In 2023 blijven we politici en beleidsmakers voorzien van kennis aan over relevante internationale standaarden en afspraken. Verschillende parlementariërs hebben te kennen gegeven hiervoor in 2023 graag onderdeel uit te maken van het Gender Meer-partijen Initiatief (Gender-MPI).

= Nederland voert een Feministisch Buitenlandbeleid

In mei 2022 kondigde het kabinet Rutte-IV aan een Feministisch Buitenlandbeleid te gaan voeren. Wij zijn enorm blij met dit moedige besluit. Het is een belangrijk signaal voor de Nederlandse inzet op gendergelijkheid en vrouwenrechten wereldwijd. Er is nog wel veel werk te verzetten. We moeten ervoor zorgen dat feministische principes daadwerkelijk kernonderdeel van al het Nederlandse buitenlandbeleid gaan vormen en dat de overheid hier proactief verantwoording over aflegt. Daarom heeft WO=MEN een tijdelijke werkgroep Feministisch Buitenlandbeleid (FBB) opgericht. Hierin brengen we de expertise, het enthousiasme en de capaciteit van leden uit verschillende werkgroepen samen. In 2023 zetten we met onze leden en strategische partners in op het ontwikkelen van gezamenlijke standpunten, het leveren van input voor het nieuwe beleid, kennisdeling over relevante (internationale) ontwikkelingen en het opzetten van monitoringsmechanismen. Onderdeel hiervan is het delen van inzichten met de Tweede Kamer en de Senaat.

= Op breed publiek niveau: Een breed publiek in Nederland onderschrijft het belang om op te komen voor gendergelijkheid en vrouwenrechten wereldwijd

In 2023 gebruiken we onze verschillende tools om publiek bewustzijn te vergroten tijdens relevante internationale dagen (zoals Internationale Vrouwendag op 8 maart) en evenementen, waaronder de CSW, het HLPF, SDG Action Day, de 16 Days of Activism Against Gender-Based Violence en Internationale Mensenrechtendag (10 december). In 2023 zetten we extra in op het vergroten van publiek bewustzijn over Feministisch Buitenlandbeleid en waarom feminisme goed is voor iedereen. Daarnaast leveren we een actieve bijdrage aan nieuwe publieksinitiatieven gericht op de (internationale) politieke participatie van vrouwen en meisjes in al hun diversiteit. Dit doen we vanuit de nieuwe alliantie Gelijke Representatie in de Politiek (GRIP), waar we vanaf 2023 penvoerder van zijn.

In het kader van de Building Change campagne #AdopteerEenSDG, boden Dewi Keppy en Cecile Wansink van Women Inc. SDG 5 aan D66 Tweede Kamerlid Jeanet van der Laan.

3. Programma's en Allianties

Count Me In! (CMI!)

Count Me In! (CMI!) is een internationaal consortium van vrouwen-rechtenorganisaties, fondsen en netwerken dat zich inzet voor het versterken van feministische bewegingen door middel van geld, kennis en vaardigheden. Prioriteiten in 2023 zijn: *sustainable resourcing*; *feminist economic realities*; *countering anti-gender narratives*. WO=MEN is een strategisch partner op het gebied van kennisdeling, lobby en advocacy. Het consortium bestaat uit: Mama Cash (penvoerder), AWID, CREA, Urgent Action Fund, Urgent Action Fund Africa, JASS en met Red Umbrella Fund als andere strategisch partner. In 2023 ondersteunen we CMI! onder meer op betrokkenheid bij de ontwikkeling van het Nederlands Feministisch Buitenlandbeleid en het meer inzichtelijk maken van de (Europese) anti-genderbeweging.

Onze activiteiten binnen CMI!, dragen met name bij aan onze inzet op Toegenomen Ruimte en Steun voor Voorvechters, specifiek de **Outcome 3.1.1. De Nederlandse overheid alloceert meer eigenstandige financiering voor steun en bescherming van (lokale) gendergelijkheids- en vrouwenrechtenorganisaties**. Daarnaast zijn onze activiteiten binnen CMI! ondersteunend aan de overkoepelende **Outcome 4.1.4. De Nederlandse overheid promoot gendergelijkheid en vrouwenrechten in samenwerking met EU-instituties en in internationale agenda's**.

Our Voices Our Futures (OVOF)

Our Voices our Futures (OVOF) is een internationaal feministisch consortium van CREA (penvoerder), WO=MEN, APC en UHAI, met IM-Defensoras als strategisch partner. Het consortium richt zich op het vergroten van de ruimte

voor structureel buitengesloten vrouwen en meisjes. Het gaat hierbij onder andere om LBT-personen en non-binaire personen, sekswerkers en vrouwelijke mensenrechtenverdedigers. Ook zij moeten zich veilig kunnen organiseren en hun stem gehoord krijgen. Hierbij is niet alleen aandacht voor de maatschappelijke en politieke ruimte, maar ook voor het toegankelijker en veilig maken van de digitale ruimte voor vrouwen en meisjes. Binnen en buiten het consortium wordt kennis opgebouwd en uitgedragen over *feminist holistic protection* strategieën, waarbij veiligheid, bescherming en welzijn van activisten worden benaderd vanuit een collectieve verantwoordelijkheid. WO=MEN functioneert als waakhond en internationaal lobbyist in het consortium. Wij dragen verder bij aan kennisdeling op nationaal en internationaal gebied binnen en buiten het consortium. In 2023 richten we ons o.a. op het zichtbaarder maken van *artivism* vanuit het consortium en het versterken van de strategische samenwerking tussen OVOF en Nederlandse beleidsmakers.

De Biënnale van het Count Me In Consortium in September 2022.

De activiteiten die we binnen het OVOF-consortium uitvoeren, dragen bij aan onze inzet op Toegenomen Ruimte en Steun voor Voorvechters, met name **Outcome 3.2.2. Voorvechters van gendergelijkheid en vrouwenrechten in en buiten Nederland kunnen zich veilig organiseren en betekenisvol deelnemen aan relevante beleidsprocessen.**

Gelijke Representatie in de Politiek (GRIP)

In 2023 start WO=MEN met de nieuwe alliantie Gelijke Representatie in de Politiek (GRIP). WO=MEN is penvoerder van GRIP, dat verder bestaat uit Stem op een Vrouw, de Nederlandse Vrouwen Raad en Emancipator als samenwerkingspartner. Doelstelling van GRIP is het bereiken van een duurzame gelijke representatie van vrouwen in al hun diversiteit in de Nederlandse politiek, ten behoeve van een eerlijke machtsbalans en volledige (gender)gelijkheid in de samenleving. Met GRIP zetten we in op beleidsverandering, cultuurverandering en gedragsverandering bij de overheid, politiek en het brede publiek. Ook ondersteunt en versterkt de alliantie individuele vrouwen met politieke ambities of functies om toegang te krijgen of op te eisen tot politieke functies. Naast vrouwen worden nadrukkelijk ook mannen betrokken bij het bevorderen van inclusiviteit en intersectionaliteit in de politiek.

Naast het penvoerderschap richt WO=MEN zich binnen GRIP onder meer op het inspelen op ontwikkelingen bij internationale processen die bijdragen aan het verantwoordelijk houden van de Nederlandse overheid m.b.t internationale commitments op politieke participatie. Het aanscherpen van de relevante wet- en regelgeving om de politieke participatie van vrouwen in al hun diversiteit te versterken zal ook onze aandacht hebben. Tevens de SDG 5 coördinatie en mobilisatie in Nederland door middel van linken, leren en inspireren valt onder deze nieuwe alliantie. Daarmee dragen activiteiten vanuit GRIP bij aan onze overkoepelende Outcomes op Beleid en Overheid en een Breed Publiek.

Internationaal emancipatiebeleid

WO=MEN (penvoerder) voert, in samenwerking met Atria en het Netwerk VN Vrouwenverdrag, de procescoördinatie voor het maatschappelijk middenveld voor internationaal emancipatiebeleid uit. Aandacht gaat met name uit naar de verplichtingen van Nederland met betrekking tot het CEDAW Verdrag en het betrekken van het Nederlands maatschappelijk middenveld bij de jaarlijkse vergadering van de *UN Commission on the Status of Women* (CSW). Hiervoor onderhouden wij contact met ruim 200 geïnteresseerden in Nederland, nemen we deel aan relevante internationale samenwerkingsverbanden en organiseren we publieke consultaties in Nederland. Daarnaast coördineren we de jaarlijkse selectie van een NGO-vertegenwoordiger in de CSW-delegatie. Samen zorgen we voor een kritisch (tegen)geluid vanuit het maatschappelijk middenveld, delen we kennis en ervaring, en zorgen we ervoor dat de Nederlandse overheid verantwoording aflegt. De voorbereidingen voor de 67ste CSW in maart 2023, met als hoofdthema innovatie, technologische verandering en onderwijs in het digitale tijdperk, zijn al begonnen in 2022. Medio 2023 zullen de voorbereidingen voor de 68ste CSW weer van start gaan.

De activiteiten die we uitvoeren als procescoördinator voor het internationale emancipatiebeleid dragen bij aan onze inzet voor *Toegenomen Ruimte* en *Steun voor Voorvechters* en vallen onder **Outcome 3.2.2. Voorvechters van gendergelijkheid en vrouwenrechten in en buiten Nederland kunnen zich veilig organiseren en betekenisvol deelnemen aan relevante beleidsprocessen.** Daarnaast dragen onze activiteiten bij aan de overkoepelende Outcomes op *Beleid en Overheid*.

Nationaal Actieplan Vrouwen, Vrede & Veiligheid (NAP 1325-IV)

We blijven volop bijdragen aan alle doelstellingen van het NAP 1325. Naast bovengenoemde advocacy activiteiten, investeren we ook in 2023 weer veel

in activiteiten ter versterking van de achterban van het NAP 1325-IV (bijeenkomsten, nieuwsbrieven, website met database, etc). We voeren de secretariële ondersteuning van maatschappelijk middenveld-ondertekenaars en hebben een toegewijde communicatiemedewerker voor het NAP 1325. In 2023 gaan we aan de slag met een nieuw communicatieplan en daarbij behorende uitingen. We faciliteren uitwisseling tussen ondertekenaars en lokale vrouwengroepen en -netwerken uit door conflict getroffen gebieden en ondersteunen waar nodig met kennis, capaciteit en logistieke ondersteuning. We coördineren de jaarlijkse aanlevering van maatschappelijk middenveld monitoringsproducten voor de NAP 1325 website en monitoren de overheidsbijdrage, met name het proces van overheidsverantwoording richting parlement.

Programma met Ukrainian Women Fund (UWF)

In 2022 is begonnen met samenwerking met het UWF, deze zullen we uitbouwen in 2023. WO=MEN faciliteert het delen van geleerde lessen en *best practices* van het Nederlandse NAP 1325 ten behoeve van de ontwikkeling, uitvoer, monitoring en lokalisering van het Oekraïense NAP 1325 in 5 regio's. Lessen worden gedeeld met uitvoerders van het Oekraïense NAP 1325: (lokale) overheden en maatschappelijke organisaties. Daarnaast steunen we het UWF in verbeterde documentatie van *conflict related sexual violence*, en ondersteunen we UWF's inzet op gender responsieve *humanitarian action*, steun aan *internally displaced people* en wederopbouw.

Porticus

WO=MEN is door Porticus uitgenodigd om een voorstel in te leveren. Het subsidievoorstel is bedoeld om het werk van WO=MEN voort te zetten. Het voorstel is op het moment van schrijven nog niet officieel goedgekeurd.

4. Communicatie

Communicatie maakt een belangrijk deel uit van de interventies die WO=MEN gebruikt om haar doelen te bereiken. WO=MEN maakt gebruik van haar eigen communicatiemiddelen, maar werkt ook in samenwerking met leden en hun communicatiekanalen. De afgelopen jaren zijn het bereik en de ambities van WO=MEN flink gegroeid. In 2023 willen we deze groei doorzetten, maar ook het merk WO=MEN sterker en herkenbaarder maken door onze huisstijl verder uit te werken, en we gaan kijken hoe WO=MEN onze belangrijkste doelgroepen beter kan bedienen en onze leden met onze communicatie nog beter kan ondersteunen in hun werk.

Verbinden & Versterken

= **Merk:** WO=MEN is een sterk merk, maar er is geen vaste huisstijl.

Doelstelling: In 2023 brengen we ons sterke logo en bestaande ontwerpelementen samen in een aansprekende, herkenbare en samenhangende huisstijl.

= **Interne Nieuwsbrief:** De nieuwsbrief is onze interne communicatie-tool naar de leden. Er is een twee maandelijks Member-update die informeert over de gang van zaken bij de verschillende werkgroepen en leden aanmoedigt zich actief bij de verschillende thema's aan te sluiten.

Doelstelling: We willen de Member-Update leesbaarder en nuttiger maken voor onze leden. In plaats van een lange nieuwsbrief elke twee maanden, gaan we over naar een beknopte, overzichtelijke en actuele nieuwsbrief een keer per maand. We zullen ons nieuwsbriefformaat vernieuwen zodat

de nieuwsbrief goed leesbaar is op alle digitale apparaten. Verder willen we onze Engelstalige nieuwsbrief verder door-ontwikkelen.

= **ALV:** WO=MEN organiseert tweejaarlijks een Algemene Leden Vergadering. Tijdens deze bijeenkomst communiceren wij onze plannen en vooruitgang met de leden, en hebben leden bovendien de gelegenheid elkaar te ontmoeten en te netwerken. De ALV is meer dan alleen een communicatie event voor leden, er is ook een openbaar gedeelte met sprekers en discussie mogelijkheden. Het afgelopen jaar zijn deze ALV's online via een livestream te volgen geweest. *Doelstelling:* Nu steeds meer van onze leden Engelstalig zijn, streven wij ernaar de communicatie voor deze doelgroep ook te verbeteren tijdens de ALV. In 2023 willen wij de ALV met vertalingen houden, op eenzelfde manier als dit nu al vaak gebeurt met onze webinars en online netwerk-events. Daarnaast streven wij naar aanwezigheid van minstens 60 leden, waarbij er een evenredige verdeling is tussen de institutionele en individuele leden.

Waakhond/ Kennis verzamelen & delen

= **Externe Media:** Media-aandacht is, naast persoonlijk contact, een belangrijke tool in de beïnvloeding van opiniemakers, politici en het breder publiek. WO=MEN voert een actief mediabeleid, zodat het dagelijkse nieuws rond gendergelijkheid en vrouwenrechten in de landelijke pers aandacht blijft krijgen. In de afgelopen jaren kwam WO=MEN veelvuldig in het nieuws.

Doelstelling: Ook in 2023 willen wij onze zichtbaarheid in nationale en internationale media vergroten door minstens 5 opinieartikelen aan te leveren en 4 persmomenten te creëren.

- = **De website:** WO=MEN heeft een heldere tweetalige website. Deze is bedoeld voor de leden, maar ook andere organisaties actief voor gendergelijkheid en vrouwenrechten, evenals het brede publiek kunnen hier allerlei nuttige informatie vinden. Op de site staat niet alleen informatie over de organisatie en de verschillende thema's en werkgroepen, maar we delen ook nieuwsberichten en vacatures van leden, en aankomende agenda-items en evenementen. Belangrijk onderdeel van de website is verder de kennisbank, dé zoekplaats voor vragen rondom wereldwijde gendergelijkheid en respect voor vrouwenrechten en alle thema's waar WO=MEN en haar leden zich voor inzetten. Ook onderhouden we een speciale Fondsen pagina waar lezers informatie kunnen vinden over financieringsmogelijkheden.

Doelstelling: In 2023 willen wij de website beter laten aansluiten op de behoeftes van onze leden. Van de praktische informatie op onze website wordt veel gebruik gemaakt, maar niet alle resources zijn even makkelijk vindbaar. Zo willen we de kennisbank toegankelijker en beter doorzoekbaar maken en daarnaast willen we inzetten op meer actuele content en nieuws over ons werk en dat van onze leden.

- = **Social media:** WO=MEN is actief op Twitter, Facebook, Instagram en LinkedIn om relevant en actueel nieuws van en voor onze leden met onze doelgroepen te kunnen delen. LinkedIn en Twitter zijn hierbij de belangrijkste kanalen. We delen dus niet alleen onze eigen content, we helpen ook met het onder de aandacht brengen van de campagnes, rapporten en

evenementen van onze leden.

Doelstelling: Onze social media accounts laten al een paar jaar een sterke stijgende lijn zien. Ook in 2023 willen wij door actieve deelname ons bereik vergroten, niet alleen via een groter aantal volgers, maar ook door een wijder bereik van onze posts te genereren en op die manier meer engagement.

Verder willen we door blogs, nieuwsartikelen en rapporten uit de kennisbank van de website op relevante momenten opnieuw te delen het bereik van deze content vergroten en ervoor zorgen dat we niet alleen een groter maar ook het juiste publiek bereiken met onze content.

Lobby & Advocacy

Onder de interventie Lobby & Advocacy wordt communicatie ingezet ter ondersteuning van de lange termijn outcomes.

De Algemene Ledenvergadering van WO=MEN vond gelukkig weer in levende lijve plaats in juni 2022.

5. Begroting

Inkomsten	2023	BZ	2022
Leden			
Individueel	€ 4.000		€ 5.000
Institutioneel	€ 120.000		€ 147.000
	€ 124.000		€ 152.000
Ministerie van Buitenlandse Zaken			
Ministerie van Buitenlandse Zaken	€ 450.000	€ 450.000	€ 450.000
Ministerie van Buitenlandse Zaken NAP	€ 64.500	€ 64.500	€ 64.500
	€ 514.500	€ 514.500	€ 514.500
Programma's en allianties			
ASWH (2022)			€ 60.945
CMI! 2.0	€ 97.842		€ 97.842
GRIP penvoerder	€ 141.550		
GRIP WO=MEN	€ 259.000		
CSW / OCW	€ 78.067		€ 67.484
OVOF	€ 99.724		€ 99.724
Porticus	€ 50.000		
Ukraine Womens Fund	€ 27.581		
	€ 753.764	€ 0	€ 325.995
Overige	€ 6.500		€ 8.000
	€ 6.500	€ 0	€ 8.000
Totaal inkomsten	€ 1.398.764	€ 514.500	€ 1.000.495

Uitgaven	2023	BZ	2022
Personeelskosten			
Personeelskosten	€ 934.092	€ 353.236	€ 660.000
Overige personeelskosten	€ 62.500	€ 19.074	€ 37.080
	€ 996.592	€ 372.310	€ 697.080
Organisatie kosten			
Afschrijvingskosteninventaris	€ 3.500		€ 3.000
Huisvesting	€ 40.000		€ 35.000
Kantoorkosten	€ 3.500		€ 3.000
ICT/Hosting	€ 29.000		€ 26.000
Verzekering	€ 3.500		€ 3.000
Bestuurskosten (RVT)	€ 6.000		€ 6.000
Zaalhuur ALV	€ 8.000		€ 5.000
Accountantskosten	€ 26.015		€ 16.000
Salarisadministratie	€ 3.500		€ 3.000
Inhuur derden en advies	€ 4.000		€ 2.000
Communicatie	€ 15.000		€ 5.000
Overige bedrijfskosten	€ 3.000		€ 3.000
Onvoorziene kosten	€ 3.000		€ 3.000
Fondsenwerving	€ 1.500		€ 5.000
	€ 149.515	€ 50.150	€ 118.000
Project kosten			
Reis- en verblijfkosten	€ 51.264	€ 11.000	€ 23.000
Kennisontwikkeling	€ 10.000	€ 10.000	€ 15.000
Evenementen & Campagnes	€ 67.000	€ 37.000	€ 65.000
Communicatie	€ 32.000	€ 9.000	€ 34.000
Overige projectkosten	€ 24.280	€ 540	€ 5.000
NAP projectkosten (Fonds)	€ 24.500	€ 24.500	€ 24.500
Financiële verantwoording	€ 19.800		€ 9.000
	€ 228.844	€ 92.040	€ 175.500
Totaal uitgaven	€ 1.374.951	€ 514.500	€ 990.580

Resultaat € 23.813 € 0 € 9.915

De inkomsten zijn opgebouwd uit de inkomsten van:

- = **Leden** (individuele en institutionele leden)
- = **Ministerie van Buitenlandse zaken**
- = **Programma's en allianties** (CMI!, GRIP, CSW/OCW, OVOF, Porticus, UWF)
- = **Overige**

Het resultaat van de leden bijdragen was lager in 2021 dan begroot. Ook in 2022 wordt er rekening gehouden met lagere bijdragen en om deze reden zijn de begrote leden bijdragen verlaagd in 2023. Dit heeft o.a. te maken met fusies en lagere inkomsten van leden. De verwachting is dat het aantal leden stabiel zal blijven in 2023 ten op zichte van 2022.

De directe inkomsten vanuit het Ministerie van Buitenlandse Zaken blijven hetzelfde, maar de inkomsten vanuit de programma's stijgen sterk, vooral door het aangaan van de nieuwe alliantie Gelijke Representatie in de Politiek (GRIP) waar WO=MEN penvoerder van is. Er zijn aparte inkomsten opgenomen voor het GRIP penvoerderschap en voor de eigen activiteiten van WO=MEN. De begrote inkomsten voor GRIP zijn op het moment van schrijven nog niet vastgesteld, dit geldt ook voor de inkomsten vanuit Porticus. Verder ontvangt WO=MEN een bijdrage van Ukraine Womens Fund (UWF) voor ondersteunende activiteiten binnen het UWF project vanuit BZ. De begrote totale inkomsten in 2023 betekenen een toename van 35%!

Dit leidt ertoe dat voor 2023 minder wordt uitgetrokken voor actieve fondsenwerving. De nadruk zal liggen op de programma's stevig neerzetten en de samenwerking met leden en partners op inhoud te intensiveren.

De uitgaven aan totale personeelskosten stijgen net als de inkomsten fors in 2023. Dit komt vooral door de toename in FTE in 2023 als gevolg van de start van GRIP, maar ook omdat er ruimte is binnen andere programma's om personeel aan te trekken. In 2022 zijn er geen nieuwe programma-managers en medewerkers geworven, omdat het tot het einde van het tweede kwartaal nog onzeker was welke programma's en allianties in 2023 toegekend zouden worden. Nu WO=MEN deze zekerheid voor de komende jaren wel heeft, zal worden ingezet op het in dienst nemen van meer medewerkers.

In navolging van de stijging van de personeelskosten zullen ook de organisatiekosten toenemen. Hierbij is ook rekening gehouden met inflatie. Twee opvallende stijgingen zijn die van de accountantskosten en communicatie. In voorgaande begrotingen waren de accountantskosten zonder BTW opgenomen, dit is voor 2023 gecorrigeerd. Het resultaat van de communicatiekosten lag de afgelopen jaren ver boven het budget. Hier is naar gekeken, rekening houdend met de verwachting voor 2023, en op basis daarvan is het organisatie budget voor communicatie verhoogd.

De directe project kosten hebben betrekking op aan programma's gerelateerde kosten. De begrote kosten voor 2023 zijn hoger dan in 2022 door gewijzigde activiteiten in lopende programma's en nieuwe programma's.

Zoals opgenomen in de begroting streeft WO=MEN in 2023 naar een positief resultaat van € 23.813.

WO=MEN's office manager
Ans Laven tijdens een solidariteits-
demonstratie voor Iran.

